

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Александар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

Указом од 15. јануара 1903. године.

за начелника прве класе среза јадранског Милоша Китановића, начелника исте класе среза подгорског, — по потреби службе.

за начелника прве класе среза власотиначког, Алексу Давидовића, бившег начелника среског исте класе;

за начелника друге класе среза подгорског, Љубомира Рајића, ванредног секретара четврте класе Министарства унутрашњих дела и вршиоца дужности члана Управе вароши Београда, — по потреби службе;

за ванредног секретара четврте класе Министарства унутрашњих дела, а да врши дужност члана Управе вароши Београда и прима плату из плате овога Радивоја М. Остојића, начелника треће класе среза јасеничког, округа смедеревског;

за начелника треће класе среза јасеничког, округа смедеревског, Светолика Нешића, секретара друге класе начелства округа крајинског;

за ванредног секретара друге класе начелства округа београдског, а да врши дужност начелника среза космајског и прима плату из плате овога, Милана Радојковића, писара прве класе Министарства унутрашњих дела;

за секретара друге класе начелства округа крајинског, Михаила Пантића, ванредног секретара исте класе начелства округа београдског и вршиоца дужности начелника среза космајског, — по потреби службе.

Указом од 16. децембра 1902. год.

за начелника четврте класе округа ваљевског, Димитрија Милића, помоћника начелства округа нишког прве класе;

за помоћника прве класе начелства округа нишког, Петра Марковића, начелника прве класе среза грузанског, округа крагујевачког;

за начелника прве класе среза грузанског, округа крагујевачког, Танасија Поповића, начелника исте класе среза аријског, округа ужичког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза драгачевског, округа чачанског, Јеврема Д. Магазића, начелника среског исте класе у пензији и јавног правозаступника у Јагодини;

за начелника друге класе среза аријског, округа ужичког, Косту Срећковића, начелника среског исте класе у пензији.

Указом од 16. јануара 1903. године.

за начелника треће класе среза неготинског Филипа Павловића, секретара начелства у пензији;

за начелника треће класе среза деспотовачког Пантелију Кнежевића, пешадијског поручника у пензији.

Указом од 16. јануара 1903. године, решено је да се:

Михаило Марковић, писар друге класе среза подунавског, округа смедеревског, на основу §. 70 закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пензијом, која му по годинама службе припада.

Указом од 15. јануара 1903. године, решено је да се:

Атанасије Барјактаровић, начелник прве класе среза власотиначког, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

Указом од 16. јануара 1903. године, решено је да се:

Јовану Мандилу, писару друге класе начелства округа крушевачког уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Указом од 16. јануара 1902. године, решено је да се:

Михаило Ковачевић, начелник прве класе округа ваљевског, на основу §. 69. тачке 2. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја, с пензијом која му припада по годинама службе.

Указом од 16. јануара 1903. године, решено је да се:

Стојан Павловић, писар прве класе среза масуричког; и

Миливоје Т. Јовановић, ванредни писар прве класе начелства округа подринског и вршилац дужности писара среза азбуковачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе.

Указом од 16. јануара, 1902. године решено је да се:

Михаило Б. Јовановић, писар прве класе среза неготинског, округа крајинског, са седиштем у Радујевцу;

Павле Милић, писар прве класе среза ражањског;

Живојин Мирчић, писар прве класе среза поречког;

Ђорђе Димитријевић, писар прве класе среза бољевачког;

Михаило Васиљевић, писар друге класе среза рађевског;

Божидар Радовановић, писар друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког;

Коста Младеновић, писар друге класе среза посавског, округа ваљевског;

Живко Вукојичић, писар друге класе среза драгачевског;

Драгомир Илић, писар друге класе среза колубарског, округа београдског;

Иван Лукић, ванредни писар прве класе начелства округа крушевачког и вршилац дужности писара среза расинског;

Драгомир Костић, ванредни писар прве класе начелства округа крајинског и вршилац дужности писара среза крајинског;

Милан Момировић, ванредни писар прве класе начелства округа ваљевског и вршилац дужности писара среза ваљевског;

Атанасије Црвенић, ванредни писар друге класе начелства округа врањског и вршилац дужности писара среза власотиначког;

Владимир Главинић, ванредни писар друге класе начелства округа крушевачког и вршилац дужности писара среза копаоничког;

Вељко Рамадановић, писар друге класе начелства округа крагујевачког;

Аврам Тодоровић, писар друге класе начелства округа крајинског;

Драгутин Радосављевић, писар друге класе начелства округа подринског;

Светислав Матић, писар друге класе начелства округа пожаревачког;

Миливоје Радовановић, писар друге класе начелства округа смедеревског; и

Александар Цветић, писар друге класе начелства округа чачанског, — на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих Дела, ПМ 1169 у Нишу.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом од 22. октобра 1903. године, а на основу члана 10 закона о општинама одобрено је решење Државног Савета које гласи:

да се село Придворица, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине глибовачке, у срезу јасеничком, округа смедеревског и образује за себе општину под називом: општина придворска.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, ПМ 1214 у Нишу.

ПРЕГЛЕД

О стању канцеларијских послова начелника среза за месец 190..... год.

Текући број	Навих делa и предмета има на раду.	Било на раду из прошлих година и приновљено у месецу																				Архива																	
		Од 1871 год.	Од 1872 год.	Од 1873 год.	Од 1874 год.	Од 1875 год.	Од 1876 год.	Од 1877 год.	Од 1878 год.	Од 1879 год.	Од 1880 год.	Од 1881 год.	Од 1882 год.	Од 1883 год.	Од 1884 год.	Од 1885 год.	Од 1886 год.	Од 1887 год.	Од 1888 год.	Од 1889 год.	Од 1890 год.	Од 1891 год.	Од 1892 год.	Од 1893 год.	Од 1894 год.	Од 1895 год.	Од 1896 год.	Од 1897 год.	Од 1898 год.	Од 1899 год.	Од 1900 год.	Од 1901 год.	Од 1902 год.	Од 1903 год.	ДОШЛО НА РАД У МЕСЕЦУ				
		СВЕГА																																					
		СВЕГА ОСТАЛО НА РАДУ ЗА МЕСЕЦ																				НЕРЕГИСТРОВАНО	НЕСАЈУЖЕНО	НЕФАСПИЦИРАНО															
1	Злочинних дела остало од прошлог месеца . . .																																						
	Свршено у месецу . . .																																						
	Остало за месец . . .																																						
2	Преступа остало од пр. месеца																																						
	Свршено у месецу . . .																																						
	Остало за месец . . .																																						
3	Иступа остало од прошлог месеца																																						
	Свршено у месецу . . .																																						
	Остало за месец . . .																																						
4	Грађ. извршења остало од прошлог месеца . . .																																						
	Свршено у месецу . . .																																						
	Остало за месец . . .																																						
5	Крив. извршења остало од прошлог месеца . . .																																						
	Свршено у месецу . . .																																						
	Остало за месец . . .																																						
6	Администр. извршења остало од пр. месеца .																																						
	Свршено у месецу . . .																																						
	Остало за месец . . .																																						
7	Који је чиновник на пословима дотичне врсте у току тога м-ца радио и колико је предмета свршио?																																						
8	Колико је дана који чиновник провео у срезу?																																						
9	Које је дане дотични чиновник провео у срезу?																																						

К.К.

Контролних примедаба :

Начелник срески,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

РАСПИСИ

Начелству округа

Из месечних извештаја о стању послова, увидео сам, да се послови израђују по свима одељцима без довољног успеха и у опште споро, а нарочито да се регистровање и фасцикулирање врши у многим канцеларијама са крајњом немарношћу и неуредно.

Препоручујем вам, да личном контролом зајемчите исправнији ток службе у свима одељцима и да се до краја овог месеца у свима канцеларијама регистар и фасцикулирање потпуно доврше, а персонал чиновнички да излази у срез, тако, да сваки чиновник, у чоку једног месеца најмање десет дана пробави у срезу, израђујући тамо службене послове и увек прегледајући рад општинских власти.

Кад год у месечном извештају, почев од овог месеца, приметим, да познији месец показује лошије стање од претходног, казнићу начелника средског и чиновника, који на одређеним пословима није показао довољно ревности и успеха.

Због тога, нека се од сада, у месечне извештаје уноси нарочита рубрика и у истој означи, који је чиновник на пословима дотичне власти у току тога месеца радио и колико је предмета свршио; колико је из претходног месеца заостало на раду несвршених предмета кривичних, а колико грађанских и то колико за сваку врсту извршења (кривичних, административних, и по судским грађанским споровима), а колико их је приновљено у току тога месеца.

Односно извршења нека начелство зајемчи и стално контролише, да се узимају у поступак по реду пријава код извршне власти и по реду њихова закона првенства, не дозвољавајући без казне и извештавајући ме о сваком случају противног поступања.

Док се послови кривични не доведу у ред, начелство и средске власти одредиће сразмерно већи део особља на њиховој изради и стараће се да што пре ове послове сведу на текуће, како би се, потом, така иста пажња могла обраћати пословима на извршењу. Приликом изласка у срез нека сваки чиновник понесе и сврши што више предмета а нарочито кривичних.

У нарочитој рубрики означаће се за сваког чиновника колико је дана свега провео у срезу и опет сваки средски начелник водиће лично нарочити списак и својом руком означавати: које је дане дотични чиновник провео у срезу и нумере предмета по којима је радио уверавајући се сваком приликом: је ли и шта дотични чиновник и стварно по тим предметима радио.

Преко мојих инспектора, ја ћу се нарочито уверавати: да ли је и с коликом ревношћу и исправношћу у овом односу поступано.

За кога се чиновника а нарочито старешину на овај начин или по месечним извештајима уверим, да је немаран или неисправан, или да месечни извештаји нису тачни или да у опште не одговарају правом стању послова за односни месец, предузимаћу најстрожије мере, на према тежини ове квалификације и из службе удаљавати.

Због тога наређујем, да месечне извештаје потписују само старешине надлежштава и да се пре потписивања тачно увере да ли је извештај израђен у целини сагласно правој стању, које показују службени подаци о пословима појединих одељења, и да ли са свима потребним рубрикама и означањима која су још и по овом распису потребна.

Под ./. формулар за будуће месечне извештаје прилаже се.

Препоручујем начелству, да с овим расписом упозна све полицијско чиновништво у округу.

Пл. 733
12. јануара 1903 год.
у Београду

Министар
унутрашњих дела,

В. М. Тодоровић с. р.

НЗ. (Види формулар на 10 страни).

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

Дактилоскопија

Чим се констатовало да у целој природи нема ни две личности, које се ма чим не би разликовале једна од друге, неминовно се морало доћи и до закључка, да код сваке личности мора бити извесних црта, извесних знакова, особина, које су само њој и ниједној другој својствене, и по којима је њу лако распознавати од сваке друге.

Код сваке личности мора, дакле, бити ма каквих индивидуалних знакова који њу само карактеришу.

Знати те индивидуалне знаке, значи знати и саму личност. Ти њени индивидуални знаци служе за констатовање идентичности њене личности.

На принципу, да у природи нема два створа једнака, почива баш Бертилонаж, чија је главна сврха да пронађе те индивидуалне знаке личности, како би се помоћу њих могла увек утврдити идентичност личности.

На тражење тих индивидуалних знакова концентрисао је Бертилонаж сву своју пажњу. Других наука резултате корисно је употребио за ту своју сврху. Туђа, осветлана праксом искуства допринела су само што бржем решењу његову. Као плод свега тога данас је модерно уређена Бертилонажа, коју су примили сви народи Запада, о којој се и код нас већ у велико говори, и ако је до сад све остало само на покушају.

Дело Бертилоново је од неоцењене вредности и значаја.*) Оно је отворило читав нов свет, ново поље раду и студији које прати и крунише увек успех. Некад тешку мучну и напорну улогу полиције Бертилонаж је упростио, олакшао. Он је савладао многе тешкоће, а успех, међу тим, обезбедио.

*) (Види у овом листу за год. 1901—2 о том ближе студију члана г. Душана Адмипића о Бертилонажи).

Као при свакој новини, тако и овде све је нервозно и ревносно радило да се он усаврши. Идеје које је тек само нагласио Бертион прихватили су други да их разраде. Једна од тих Бертилонових идеја, само наговештених али и неразрађених систематски, јесте и дактилоскопија, која се данас већ у велико развила.

И дактилоскопији је исти циљ који и бертилонажи: проналажење индивидуалних знакова код човека; само док се последња бави у опште тражењем свих могућих, дактилоскопија се бави специјално тим, да ове нађе у вијугама на прстима руку.

Одавна је било животом освештано, да се људи распознају један од другог а по вијугама на прстима.

У Индији, Египту, Аргентинији, код Турака etc. служило се вијугама (отисцима њиховим) као данас печатима. И као што печат данас служи у место потписа, тако и отисци вијуга ових служили су и служе на место печата. Њима је било јасно, да се људи по вијугама могу распознавати.

Сваки човек има нарочите „своје“ вијуге, по којима га је лако распознавати између осталих. Праксом се дотле дотерало да се по вијугама на прстима руку увек могла констатовати лажност или истинитост потписа, односно саме личности.

И дан данас ове вијуге су од великог значаја на Истоку. И данас Турци у место да на исправе, ма које врсте оне биле, ударају печате своје или их потписују, они на њих ударају отиске вијуга кажипрета или ма ког другог прста. При себи неписмени стално носе чаурицу мастила или боје, у којој је натопљен сунђер, па, кад имају што да потпишу, они о сунђер намажу кажипрст десне руке и тако обојен ударе о исправу, на којој се отисну вијуге. Као што ми можемо свој потпис агноцирати тако и неписмени Турци агноцирају свој потпис по „својим“ вијугама.

У Индији је обичај да пензионери на квитима својим ударају отиске својих прстију, по којима се благајник лако уверава да ли су оне лажне или не.

У Бенгалу при сваком званичном акту потпис замењује отисак прстију на протоколу, а вијуге служе као доказ идентичности. Исто тако лекари за време куге дају уверење о здрављу са отисцима вијуга левог кажипрета.

У Аргентинији и Египту то је већ давна било познато полицији.

Код нас на Западу остаци тога одржали су се и данас при враћању и гатању. И ако се гатање сматра данас као празноверица, којој бојажљиве душе прибегавају, оно је ипак имало свог дубљег значаја. У гатању је оличена идеја разноликости божјих створова.

Ово све дало је повода да се дактилоскопија корисно употреби при Бертилонажи.

Кад је већ констатовано, да као што нема два човека једнака, тако ни вијуга на прстима руку једнаких, прво је било као и код Бертилонаже у опште класификовати те вијуге које чине индивидуалне знаке код човека, којима је лако констатовати идентичност.

тичност човеку. Другим студијама и у том се погледу дошло до резултата.

По целој судници изукриштене су врло разнолике вијуге: неке су од њих сасвим, јасне дотле се друге једва опажају голим оком. Те мале незнатне, једва оку приметне вијуге наука данас назива *папиларним*, и оне баш и чине предмет дактилоскопије.

Све папиларне вијуге на горњем зглавку прста чине тако звану „јагодицу“ или мрежу, које се према разноликости вијуга деле у четири разне групе:

1. „јагодице“ или мреже у виду лукова, чије вијуге полазе с једне стране прста а губе се на другој, не ударајући у „поље“; личе све на индијанске лукове или дечје стреле.

2. „јагодице“ или мреже у виду концентричних кривих линија, од којих је најмања унутра, а највећа с поља;

3. „јагодице“ или мреже „спиралне“ — кад су папиларне вијуге у виду спиралне или концентричних кругова или елипса; и

4. спојене или везане „јагодице“ или мреже, кад су измешане вијуге треће и друге групе или вијуге треће групе међу се. У ову групу долазе и случајне мреже које се не могу уврстити ни у једну од горњих група.

Сем ових четири других нема, и према том лако је класификовати све могуће папиларне „јагодице.“ Чим се изврши класификација, тим је утврђена и идентичност, јер су познати „индивидуални“ знаци.

Важност и значај ових папиларних мрежа тек се онда може јасно појмити по бертилонажу, кад се напомене да су оне постојане „као стена,“ да се никад не губе, да остају исте при свим менама личности; оне се понављају исте како су и онда, кад се „јагодица“ намерно испрже униште etc. Не губе се у опште никад; увек се повраћају у истом облику. Не губе се ни на лешинама које су дуго у води стајале. Не губе се чак ни на мумијама које су пре толико хиљада година.

И то баш што се оне не губе и не мењају, те се дају класификовати лако, и чини велику добит по бертилонажу.

Као што је класификовање лако, чим су биле познате разлике вијуга, тако је исто и сама процедура при снимању била врло лака.

По металној плочи просне се неколико капљи штампарског црнила и размаже по целој плочи ваљком да се по плочи нахвата танак слој црнила.

По тако обојеној плочи повлачи се „јагодица“ с једне ивице нокта на другу. Оцрњена „јагодица“ на исти се начин превуче по картону за мерење. У том је сва процедура.

Да би се ови измерени картони могли с успехом употребити потребно је по најпре њих тако регистрати, да се за тили час може наћи оно што се тражи. Иначе без смисла гомилање само би отежало, а никако олакшало рад.

Данас је као најбоља призната метода регистрација Анрија, којом се служе у Лондону, а која почива на пермутацији бројева. Помоћу пермутације бројева за тили час долази се до жељена резултата. Да ли је нека личност већ измерена или не, лако је дознати на основу тих пермутација, јер ако се оне већ налазе у регистру,

то значи да је дотична личност већ једном мерена дактилоскопски.

Али ово је био први корак; утврђена је идентичност али само код намерно мерених. Требало је поћи још један корак даље: и код ненамерно остављених трагова пронаћи идентичност.

И то је недавно пошло за руком полицијском саветнику у Бечу, г. Винту да и ненамерно остављене трагове руку, који би се једва могли запазити, фиксира и добије оригиналне отиске.

На самом делу где је извршен злочин често ће се наћи разни крвави трагови прстију, по намештајима, столицама, столовима, окнима etc....

Да ли се у тим траговима налазе „индивидуални“ знаци, питао се Винт? и после дугих студија пошло му је за руком да то и утврди. Ако би се одмах, пошто је дело извршено, нарочитим справама добио отисак вијуга, онда би се тим већ олакшало и тражење злочинца. Његови би се „индивидуални“ знаци знали, а тим би се утврдила и идентичност његова.

Винтова је метода у том: да се одмах по извршеном делу трагови које је злочинац оставио послужу неким нарочитим „тајанственим“ прашком, помоћу кога се папиларне линије увеличавају да се могу класификовати и регистровати, а тим одредити и идентичност.

Резултате својих дугих студија Винт је недавно изложио у једном предавању у антрополошком друштву у Бечу. Тад је он изнео и методе рада, извршио неколике опите, с успехом. И нарочито нагласио да је помоћу те методе данас лако пронаћи писца анонимних писама, фалсификатора etc.

Перспективе, које се после рада Винтова отварају, нема смисла нарочито нагласити.

На завршетку тек да поменемо и то да *Р. Форжу* није остало непознато то „тајанствено“ средство којим се Винт служи да папиларне вијуге учини оку видним. Он се служи или ваљком стакленим, утопљеним у мастило, или код неких предмета флуо-водоником или паром осмијумске киселине или раствором сребрног нитрата.

Антон Прап употребљава другу методу код артије. У чашу ширу но дужу сипа неколико зрна јода, покрије чашу стакленим плочом на загреје у води до 70°.

Подвуче ли се под стаклени поклопац артија на којој има трагова, једна ће пара утицати на њу толико да ће се одмах јасно видети трагови на њој.

Укваси ли се артија по том у дестилисану воду, трагови ће се оплавити јасно а папиларне мреже обојиће се затворено виолет.

Муке и невоље нагнале су човека на ово све; он се неће ни на том задржати, већ ће поћи даље. Бертилонажа није довршена. Она је тек започета. Њене перспективе нема смисла нарочито нагласити. Што она постаје више интернационална у толико и перспективе све ружичастије. Она је моћно средство које постепено крчи пута интернационалној полицији. Због тога ми сваки њен корак радосно поздрављамо, и ако се уједно питамо не без бола: а што тога не би било и код нас, кад је она неоспорно корисна, важна, а при том без великих жртава.

Д-р Љ.

Развитак преступности у Германији

Брзо увеличавање преступности јесте типички појав за савремене европске државе и може се објаснити само незгодним друштвеним условима савременог склопа живота а нарочито — васпитања. Испитивањем уплива тих услова на стање и кретање преступности занима се криминална социологија. А средство за откриће зависности која постоји између преступа и друштвене средине јесте кривична статистика.

Почетак криминалне статистике у Германији учињен је 1882 год. Сва криминална дела деле се по званичној статистици на четири групе: а) преступи против државе, друштвеног поретка и религије; б) преступи против имања; в) преступи против личности; г) преступи по дужности.

Прво што пада у очи то је брзо растење апсолутног броја осуда. За 18 година он је се попео од 329.968 на 478.138 т. ј. за 44%. За време док је растење кривичне одговорности становништва чинило у размаку времена од 1882 до 1896 год. 15%, број осуда увећао се за то време на 38%. Број осуда расте тако много брже него онај део становништва из којег излазе осуђени, 1882 год. на 100.000 оних који су имали кривично да одговарају било је 1040 осуда а 1898 год. 1257 осуда, — прираштај за 20%.

Број преступа против државе, религије и друштвеног поретка попео се од 1882 год. до 1896 год. на 60%. Још више је порастао број преступа против личних права. Непрестано умножавајући се он је 1396 год. достигао колосалну цифру од 194.582.

Са свим другу слику представља кретање преступа против права имања. Од 1882 год. до 1896 год. број њих попео се свега на 5%, заостајући за 10% иза прираштаја становништва, 1882 год. број осуда за преступе против имања за 61.996 био је већи од броја осуда за преступе против личности. А 1896 год. број других надмаша већ број првих за 11.958. Тако знатно опадање броја преступа против имања треба да се протумачи поступним дизањем економског благостања германског народа. Распоред преступа против имања по разним деловима царевине потврђује правилност те поставке.

Тако на пример град Берлин са својих два милиона становника кад се упореди са ретко насељеним земљорадничким окрузима, који се налазе на најнижем ступњу културе, даје, поред све необичне густине насељења и безбројне множине искушења и саблазни које се ту сретају на сваком кораку — само 134 осуде у опште и 34 за крађу. Али за то преступи против наравствености бујају у Берлину, као и у сваком сличном центру и ако не сви и не стану пред правосудје ипак кад оно стави своју руку на њих, то се на суду развије таква грациозна слика људских гнусоба и порока да постане страшно. Број осуда за преступе против наравствености увеличао се у току кратког размака времена од 1887 до 1895 год. не мање него за два пут (од 7.000 на 14.150). Но при том потребно је имати на уму нарочиту природу тих пре-

www.стужа.рво којој као што смо горе казали, само незнатан број њих излази на поље, а огромна већина тих дела не долази никако до знања судских власти. У број највише сензационих дела у том Берлину прошле године долази процес милионара Штернберга који је окривљен „за вршење неморалних радњи с лицима која још нису имала 14 година старости“ и који је био осуђен.

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

Слике из Јабланице.

од Д. С. К.

I АРНАУТКА

Био сам као громом погођен, кад ми један од пријатеља рече да сам премештен за писара среза јабланичког.

Отићи из једне боље варошице у Србији, у мање место, у опште је непријатна ствар; али отићи баш у Лебане, у ту пустињу, како сам ја мислио, то је ужас.

Проклињао сам и онога, коме паде на памет, да ме тако незгодно баци с краја на крај Србије, у времењу, кад су на прагу лепо пролетњи дани, кад су на прагу богати сабори у равној Мачви, и излети у њена лепа села.

Али и поред свега проклетства, које сам ја излио на прилично дебелу главу свога начелника, који ме није мирисао и тражио да ме преместе, ваљало је ићи у Лебане.

Са болом у души, са осећајима човека који иде на вечиту робију, ја сам ушао у лађу, која је пловила за Београд.

Ништа ме није интересовало. Ни онај силан свет на обали, ни богате равни, ни шарена села, поред којих смо пролазили. Не, ја сам се предао сећању на лепе и слатке дане, што их проведемо у овоме крају; сликао у памети пустињу у коју идем, и беше ми тако тешко, као да ми је на душу навањена читава стена...

Разгаљен двоневним борављењем у Београду, ја сам се још теже осећао, кад уђох у вагон.

Локомотива писну, и њен силан глас разлегаше се по ноћној тишини мирнога Београда, а ја овај глас не знам ни сам зашто, поредих са урликом вукова, које ћу слушати по непроходним гудурама сироте Јабланице.

Сутра дан кренуо сам се из Лесковца за Лебане.

После вожње од два сата, са једнога виса угледасмо две три кућице, и кочијаш викну: Лебане.

Кад сам ушао у једну механу, која је у Лебану онда била, па видео онај јад од нечистоће, видео она мрачна лица сакупљене око големе подеране плехане пећи, која је димила на све стране, да вам сузе одмах полете из очију, моје се нерасположење уздигло до очајања.

Сутра дан сам се већ јавио на посао, јер благодарећи момачком животу, ја нисам имао ништа више од ствари сем једног ку-

фера те нисам ни имао потребе, да се користим дводневним роком за тражење стана и смештање.

Баш добро, рече ми капетан, ево бар одмах можете у срез, да познате прилике овога краја, па ми пружи један акт, у коме суд општ. б-ске по већ познатом шаблону јавља, да је убијен Арнаутин Ариф Османовић, па моли да се даље уради што треба.

Како је раније већ зват лекар, ја сам сачекао на његов долазак, и после подне ми смо већ били на путу за село Б...

На малим коњићима, са рђавим седлима, који су узети под кирију од мештана, ми смо пролазили сутеском реке Јабланице, окружени дивном лепотом природе.

Све је било пренуло из дугога земаљског сна. Гора на осоју озеленила, а она у присојима само што се није развила.

Земља покривена зеленилом, а по гдегде љубичица промаља своју миришљаву главицу.

Птице прелетају с гране на грану, цвркутајући своје кратке испрекидане песмице.

С времена на време промакне по који гуштер кроз суво лишће, које још казује недавно одмакну зиму.

Мали коњићи само фркну кроз поздрве, ударе мало у страну, и опет пођу мирним, скоро леним ходом.

По кадшто, горе по странама планинским, закрешти креја, те нам и без воље изазива погледе горе у вис, као да би хтела да нам скрене пажњу на плаво небо, које се у маломе простору и у једној правој линији види изнад нас и пред нама.

Скоро три сата пролазили смо кроз ову дивну лепоту природе, газећи толике потоке и поточиће док нисмо дошли у село Б.

Целокупна појава села казује вам сиротињу, колико материјалну, толико и по другим особинама.

Кућице мале, неокречене, покривене у већини сламом, а гдегде ћерамидом, једва ако би се могле поредити са појатама других крајева Србије.

Деца разбарушена, јадно одевена, седе наслоњена на дуварове кућа и сунчају се.

Женски свет бежи при првој појави нашој.

То су Арнаутке, и оне се склањају кад год могу и од људи своје вере, а од нас то већ чине неизоставно.

При крају села беше судница општинска. Окречена преко неуглачаног блата, она је по спољашности престављала кућу, коју су деца гађала ситним комађем блата и тако је нашарала.

Пред нама је била маса Арнаута, са белим пешкирима око главе, мрким кошчатином лицем, браде подбријане — старци носе махом браду, — који су седели по авлији на земљи, а једни бежу место клупе употребили процеп једних волујски кола, која су се ту десила.

Кад спазеше нас, сва ова маса света устаде, да нам ода пошту.

У једном крају авлије лежао је убијени Ариф Османовић, јер га је ту донела даљна породица његова, пошто од ближних рођака није имао никог.

Крај њега је седела његова жена, држећи на руци детенце од непуне две године.

И ако је било очигледно, да је Ариф убијен из пушке опет је био ред, да се из-

врши секција и на тај начин несумњиво утврди узрок смрти.

Ова предосторожност много пута изгледа смешна, али она има својих оправданих и науком признатих разлога.

Знајући, да се рођаци убијених увек буне против секције, ја сам сматрао за потребно, да све оне људе отпратим кућама, те зато наредим да се сви разиђу.

За четврт сата, остала је авлија празна, само остаде жена убијеног и један старац Арнаутин, који је био њен даљњи рођак.

Потребно је било да отпратим и њу, али пре тога ваљало ми је узети тужбу, јер је општина већ определила убицу и ухапсила га.

Позвао сам је у судницу.

Убрађена јажмаком, она је од лица одавала само обрве, очи и нос, а већ преко усана стајао је крај од јажмака.

Преко онога старца објаснио сам јој, да она треба сада да да тужбу против убице, коју ћу ја на протокол ставити.

Рекох јој, да сам као власт дошао да пронађем убицу, да га спроведем у срез, одакле ће бити дат суду, да му се суди за ово страшно дело, и позвао је, да каже: шта тражи у име накнаде за издржавање њено и детета.

Не гледајући ни у кога, она само помаче јажмак са усана, и рече старцу да нам каже: како она не тужи никога, како не тражи ништа; како она, на послетку и не зна, ко је убио њенога мужа.

Изненађен оваквим одговором, ја рекох старцу да јој објасни: како се убица зна, како је он у рукама власти, како она има права на накнаду и т. д.

„Не, не, не тужим никога“ беше њен одговор.

Ово њено јогунство изазивало је у мени и љутњу и радозналост: зашто она овако гледа на ову ствар.

Неверна жена, мишљах ја. Ето, једва је чекала да јој неко скине мужа са света, па да срљне у грех и разврат. Ко може јамчити, да баш убица није тај, коме је она дала своје срце још за мужевљева живота. Није ли, можда, онда и навела овога човека, да изврши овакав ужасан злочин?

Или не, можда грешим. Да ово није великодушност. Зар у овако дивљој души не може бити толико јачине, да пред једним отвореним гробом помисли на Бога, који ће казнити кривца, па што да му она товари на врат и оне тегобе, што су их људи у име правде измислили?! није ли овде, мишљах ја, боље примљен онај узвишени принцип Бого-човека: „ко тебе каменом ти њега хлебом“, који је после кораном изопачен, него што се то може наћи у нас, што се свакога часа хвалимо нашим хришћанским милосрђем.

Прелетајући, овако, у памети с једне на другу могућност, ја јој онако нехотице поставих питање: па шта она у опште хоће?

„Ништа, рече она скоро равнодушно; хранићу и неговати ово дете, показујући на малишана, докле не порасте, па ћу га натерати да освети оца“.

Тек ми онда беше јасно све.

У овој жени, која показиваше по спољашности чудновату равнодушност, из чијег ока не полеташе ни једна кап сузе да

тиљеријска касарна. Артиљеријски подофицири нису бивали целога дана у касарни.

У прошли понедељак, кад је земичкар, као и обично, дошао зором у крчму, скаменио се од чуда и страха, јер се пред њим указао ужасан приказ: четири људека леша, грозно унакажена седела су за столом, оборених или заваљених глава, око појаса и груди везана за столице. То беху бедни Жистав, његова млада жена, слуга и слушкиња. Лешеве су били страшно избодени и исечени. Крчмарици су обе дојке биле одсечене. По целој је крчми била разливена крв.

Судећи по разним траговима, нису сва четири убиства била извршена у самој гостинској одаји, него су лешеве доцније довучени ту.

Какво је то нарочито задовољство било за убицу (или убице?), да ове четири жртве понаместа око стола, и то још да седе, за сада се не може растумачити?!

Главни повод овом крвопролићу, по свему изгледа, да је била пљачка, па онда, судећи по споредностима, и нека нарочита пасија.

Од сумњивих знакова, по којима би се могло трагати за злочинцем, нађено је само једно војничко дугме.

Ухашен је један поднаредник, који је био најчешћи гост ове крчме и који је учи тога дана, мало напип, хтео да посети крчмарицу у њеној соби, па га ова није пустила.

Сигурно средство. — У једном селу, у Француској, украдоше кмету богату збирку старог златног новца, чија је вредност прелазила преко 35.000 динара. Кмет је тражио крадљивца дан и ноћ са онаком равноту, која се може само замислити код онога, који тражи своју ствар, па све узалуд. Кад, најзад, виде да му је сав труд остао напразно, он се досети, те пусти по селу глас, да је сваки његов новац снабдевен неким тајним знаком, а осим тога, да ће отићи у Лијон и тамо запитати једну познату врачару, која је већ такве ствари погађала, да му прокаже крадљивца, као што је учинила, кад је пре две године, у том и том селу, био покраден свештеник.

Стари кмет је познавао своје људе и није се преварио, јер сутра-дан нађе у кокошињаку своју кесу с новцима, коју је лаковерни крадљивац подметнуо, бојећи се, да ће га врачара проказати. У кеси није фалило ни једног комада.

Код нас тешко да би му то средство упалило.

Пријатељ мира. — У Марсељу је војни суд осудио на дужи затвор једнога војника, који је покушао да своју касарну дигне у ваздух помоћу пушчаних патрона. Осуђеник је при ислеђењу изјавио, да је по начелу анархиста и да никако неће да буде војник, јер он то не воли, пошто рат није ништа друго него убијање народа на велико. Он не мрзи ни Немце ни Енглезе, јер су и они људи као и други, па дакле и његова браћа. Сви људи треба да живе, као браћа, у миру и да не проливају крв, — вели анархист. Овај је војник веома занимљива појава и неки оргиналан човек. Казује, да је непријатељ рата, непријатељ милитаризма, јер је, вели, рат убијање масе, узалудно

сурово крвопролиће, а овамо је сам својим непромишљеним поступком хтео да изазове смрт толиким људма, да пролије крв своје најближе браће. Проповеда слогу и братску љубав човек, који сања само о динамиту и коме су бомбе слађе од бонбона.

На смрт. — У Прагу је ратни суд осудио на смрт она три војника, што су пре неколико месеци убили и опљачкали гостиничара Мола из Франценбада. — Овај је догађај у своје време међу тамошњим светом био изазвао силно негодовање и сензацију, јер је одиста ретко да војници врше убиства и пљачку — у приватном смислу.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

„По чл. 107 т. 5. закона о општинама, председник општинског суда изриче казну затвора до 24 часа, или новчано од 1—10 динара, која је казна одмах извршена.

Да ли о овој казни треба писати формалну пресуду или не, и да ли ова казна — притвор — стоји у вези са чл. 26 става 3. Устава земаљског.“

На ово питање одговарамо:

С обзиром на прилике, у којима се налазе председници и кметови, кад изричу казне у смислу чл. 107 и 108 закона о општинама, не може се тражити да о томе пишу формалне пресуде.

Тако, они ову казну изричу ноћу приликом гашења пожара, у пољу приликом разних извиђаја, кулука и т. слично, и ту се не могу писати пресуде.

Само што су они дужни, да по чл. 109 поменутог закона у року од три дана, извештавају о овим осудама општински суд, који их уводи у протокол суђења, а једновремено и санкционише и контролише радњу кметова.

Ови случајеви нису истоветни са случајевима притвора, које предвиђа чл. 26. Устава, па се ово уставно наређење и не односи на њих.

Такса од 2. лин. коју увек треба наплаћивати у такс. маркама, лежи се на извештају, који се суду подноси.

II

„По § 4. полициске уредбе, општински суд врши полициску месну власт, и извиђа и изриче казне по III части кривичног закона.

По томе, он је надлежан и за дела из т. 1. § 375 кривичног закона.

Али, како се у овој одредби помиње и величина штете, онда да ли би отпала надлежност општинског суда, кад би штета била већа од сто гроша пореских, и на који ће се начин ова штета изналазити.

Даље, да ли треба изналазити вредност спора у случајевима § 375 под а кр. закона, или се овде не ће гледати на вредност заузећа.“

На ово питање одговарамо:

Кад год је пред судом тужба за дело из тачке 1 § 375 кр. закона, увек се мора прво изнаћи вредност покварених и упропашћених ствари те да се према томе оцени надлежност општинског суда.

Вредност се, пак, изналази преко три вештака које бира сам општински суд.

У случајевима § 375 под а. не треба изналазити вредност заузећа, јер се то законом не

тражи, и увек је надлежан општински суд, докле је предмет кривичне природе.

Кад би, пак, кривица била застарела, па се појави спор чисто грађанске природе, онда важе наређења грађанског судског поступка, и надлежност се општинског суда одређује према вредности спора.

III

„Кад је једно лице дуговало каси општинској извесну суму новаца, управо водило се као дужник општински, али после вођења спора са општином, буде пресудом судском ослобођено од овога плаћања, да ли се овом пресудом може правдати мањак у општинској каси, или се мора тражити нарочита дозвола власти за расходовање ове суме?“

На ово питање одговарамо:

Кад год стоји судска извршна пресуда, да је неко од општинских дужника ослобођен плаћања, онда је сама пресуда довољна да утврди разлику у општинском потраживању и није потребно нарочито одобрење за расходовање ове суме.

Али увек треба ове ствари изнети на оцену општинском одбору, те да он утврди: има ли и до кога одговорности, што потраживање општинско није законски обезбеђено у своје време, те да се види: треба ли и од кога тражити накнаду штете.

Одлука одборска о томе, треба да иде као прилог уз рачуне за годину, у којој се мањак показује.

IV

„Како се рачуна рок за подношај жалаба против разреза пореза, и коме се ове жалбе предају — Пореским Одељењима или непосредно Господину Министру Финансија, односно Пореској Управи?“

На ово питање одговарамо:

По трећем ставу чл. 120 закона о непосредном порезу, жалбе на разрез пореза у опште, подnose се у року од 15 дана, рачунајући од последњег дана, када је распоред пореза био изложен грађанству на углед.

По чл. пак, 98 истога закона, распоред лежи на углед грађанству 15 дана, те се последњи петанаести дан узима као први дан рока за жалбу.

Све жалбе предају се пореским одељењима, а она их после са оцем пореског одбора шаљу Пореској Управи која их решава.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Марија Пешић, служавка из Шапца, на преваран начин измамиле је од г. Милана Николића, судије првостепеног подунавског суда 20 динара у новцу, где је у служби била, а сем тога покрала му је следеће ствари: једну сребрну кашику, један динар колико јој је г. Николић дао да купи кућевне намирнице, и побегла је незнао где. Она има 29 год., средњег раста, косе смеђе, обрва смеђих, очију смеђих. Моле се све полициске власти, да Марију и покрађу живо потраже, и нађене спроведу Управи гр. Београда, с позивом на Бр. 1340.

Непознати допов, 13. ов. м., ушао је у двориште Исака Амаре, и на шупи обио му катанца, и из исте украо му је и однео следеће ствари: 4 пара свилених чарапа, неколико кошуља јегерових разне боје, једне панталоне од

трикова, боје сиве, такав исти и прслук. Моле се све полицијске власти да крадљивца и покрађу живо потраже и нађене спроведу Управи града Београда. Бр. 1339.

Радисав Н., из Ракинци ср. Моравског, округа Пожаревачког, окривљен је да је извршио крађу новаца фирми Обрадовић и Аранђеловић тргов. из Крагујевца, па незнано где побегао. Он има 18—20 год, сув, очију плавих-граорастих у лицу бео, на врату и то с десне стране има белегу, она је бела, кад иде повија главу, јер му је врат подужи, обучен како кад, час у цивилу, час у сељачком оделу, на глави носи шубару, по занимању обућарски калфа. Моле се све полицијске власти, да Радисава живо потраже, и у случају преналаска известе Начел. окр. Крагујевачког, с позивом на Бр. 20956.

Паун Рајковић, тежак, из Манастирице, среза Млавског, 21 децембра пр. год. извршио је убиство, у селу Гараву, на затим крај рањен у леву руку побегао незнано куд. Он има до 60 год., средњег раста, косе и бркова црних, проседих, у десном оку фаличан, носи чакшире од црног сукна, кожух са рукавима шубару и опанке. Моле се све полицијске власти, да Пауна живо потраже и нађеног спроведу начел. ср. у В. Градиште, с позивом на Бр. 530, (Бр. 1161.)

Непознати лице, 10 ов. м-ца, између 12¹/₂ и 2 сата по подне разбило је окно на прозору механичке радионице на београдској станици, ушло је у радионицу и из исте украдо: четири котура од месинга за Морзеове телеграфске апарате, у вредности 8 дин., пет пантљика баркарних, за станичне боген—лампе, у вредности 10 дин. један никлован цевни сат у вредности 8 дин. Моле се све полицијске власти да крадљивца и покрађу живо потраже, и нађене спроведу Управи града Београда Бр. 1137.

Владимир Ристић, покућар, ноћу између 15. и 16. децембра пр. год. побегао је од свог газде Илије Павловића, војног капетана, пошто га је претходно газда оденуо новим оделом и обућом. Одело је на њему ново гуњче, чакшире, грудњак, шајкача на глави, на ногама су му опанци и чарапе. Моле се све полицијске власти, да Владимира живо потраже, и нађеног спроведу начел. окр. Крагујевачког Бр. 207., или Управи града Београда Бр. 1042.

Обрен Јовановић, црногорац, побегао је испред сироводника — жандарма — између трбушачке и црвене механе. Он има 21 год. осредњег је раста, црномањаст, лица дуга, малих црних бркова; од одела носи: гуњ и чакшире, око врата мараму, на ногама опанке. Моле се све полицијске власти, да Обрена живо потраже, и у случају проналаска спроведу начел. ср. у Владимирице, с позивом на Бр. 474, (УБр. 1739.)

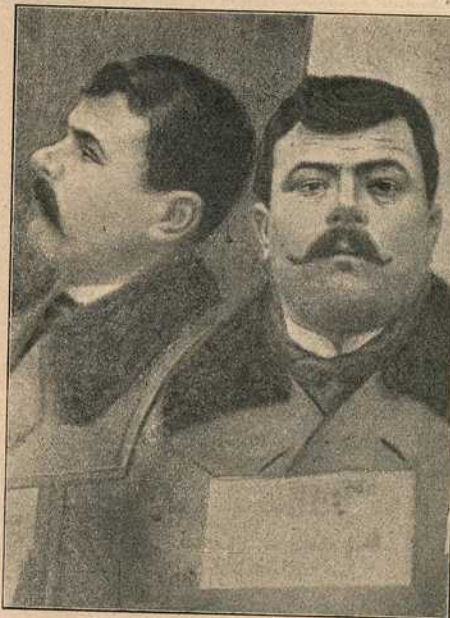
Светозар Цветић, из Дапнице, осуђен је пресудом начел. ср. Жупског, од 19. октобра пр. год. Бр. 6281 са десет дана затвора, што није уредно издржавао полицијски надзор, код своје општине. Светозар кад му је пресуда саопштена, отумарао је незнано где. Он има до 21 год. лични му је опис непознат. Моле се све полицијске власти, да Светозара живо потраже и нађеног спроведу начел. ср. Жупског, с позивом на Бр. 219.

Петра Н. — из Аустро-Угарске, 20. ов. м. украо је Стојану Поповићу пекару из Вајева,

540 дин. у банкама, и побегао. Он има 24—25 год. сувоњав, подугачак, риђ, младомик мали прави бркова, говори крупно и заноси у говору, у оделу цивилном, грао сако на два реда на глави црни шешир мекан, на ногама ципеле. Моле се све полицијске власти, да Перу живо потраже и нађеног спроведу начелству окр. Ваљевског, с позивом на Бр. 746, (УБр. 2071.)

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Милан Иванеску, родом из Букурешта, тапетар по занимању, стар 33 год. и **Аврам Хајим**, родом из Рушчука, по занимању механичар,

Милан

Хајим

стар 23 год. чије слике износимо ухапшени су, као кесароши од стране Будим-пештанске полиције. По што су оба ова лица на својим испитима изјавили да су извесно време живели у

Београду, то је будим-пештанска полиција актом од 7. тек. м-ца Бр. 754, моли за извешће: Управу града Београда: је су ли јој, и како ове личности познате? Умољава се сваки овај, који о њима буде ма што знао, да о томе одмах извести Управу града Београда, или непосредно наше уредништво. Акт Управе града Београда Бр. 931.

Машето Карло — Жан Батист Анжели, родом из Камондоне (Новара), предузимач по занимању, ухапшен је у Женеви због једног убиства, које је потпуно признао. Како се приликом истраге, утврдило: да је убица **Машето** неколико пута судски осуђиван у разним земљама због крађе и скитничења, и како се верује, да је, пре неколико година, провео као

раденик, дуже време у Србији и Бугарској, — то се женева полиција обратила Управи града Београда са фотографијом и антропомтр.-подацима Машетовим и молила за извешће о њему. Машето има 36 год., средњег је стаса, чеља висока, косе угасите, очију плавих браде отворено плаве, развијености обичне.

Ко о њему буде ма шта знао моли се да то одмах достави Управи града Београда, или непосредно нашем уредништву.

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) Дактилоскопија; 2) Развитак преступности у Германији. — III. Поучно забавни део: 1) Слике из Јабланице; 2) Осуђеница; 3) Из страног света. — IV. Поуке и обавештења. — V. Службене објаве: 1) Потере; 2) Из полицијског албума.